Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 111. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 15-го ЧЕРВНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 15, 1983 No. 111. VOL. XC.

Пластуни відгукнулися на згадку про голод у журналі „Тайм"

Нюарк, Н.Дж. — Члени місцевої Пластової Станиці відгукнулися живо на редакційну статтю Л. Морова „Мораль згадування", що появилася у почитному тижневику „Тайм" з 23-го травня ц.р., як про це поінформувала „Свобода" з 21-го травня ц.р.

Стаття, нав'язуючи до проекту пам'ятника-музею у Вашінгтоні для вшанування жертв жидівського Голокосту, ставить під запит чому не поставити пам'ятника для жертв усіх геноцидів. При тому автор наводить вичерпно приклад Великого голоду в Україні та сім мільйонів українців, що згинули в ньому, знищені комуно-московським режимом.

Члени Пластової Станиці в Нюарку написали листа-признання до редакції „Тайму", дякуючи авторові за згадку, а також інформуючи про теперішні відзначування Великого голоду українцями в Америці, зокрема про соборні молитви в Савт Бавнд Бруку в дні 15-го травня ц.р., про маніфестацію в Ню Йорку у дні 4-го червня ц.р. і про плянування великої маніфестації у Вашінгтоні, що відбудеться 2-го жовтня 1983 року.

Листа з подякою до редакції „Тайм" підписали члени Станичної Старшини в Нюарку та члени Станиці, а, скориставши з перебування із іншими пластунами на Святі Весни, зібрано 238 підписів пластунів і пластунок з юнацтва і старшого пластунства та сеніорату.

Генерал Сінґлавб переобраний головою Американської Ради

Вашінгтон. — Директори Американської Ради за Світову Свободу відбули тут річні збори 5-го і 6-го червня ц.р. та перевибрали ген. Джана Сінґлавба головою, а інж. Володимира Чопівського генеральним секретарем.

Американська Рада за Світову Свободу, зорганізована в 1981 році, заступається за індивідуальні і національні права поневолених народів і протиставиться комунізмові у різних формах.

Напрямні Американської Ради є поширення інформацій і зв'язків, кольких для протиставлення пресовим підривним кампаніям, які часто піддержують пропагандивні зусилля комуністів в їхніх змаганнях за опанування цілого світу.

Американська Рада є членом Світової Антикомуністичної Ліґи (ВАКЛ) та втримує тісний зв'язок з членами ВАКЛ у 110 державах.

Рада директорів рішила вислати 6-ти членну делеґацію на Світову Конвенцію ВАКЛ, що відбудеться в місяці жовтні ц.р. в Люксембурзі, в Европі.

Рада директорів також вирішила бути гостем і спонзором конвенції ВАКЛ в 1984 році в ЗСА.

Едмонтон дає землю на пам'ятник для пошанування жертв голоду

Едмонтон, Альта. (КУПП). — У середу, 18-го травня ц.р., Адміністраційна рада директорів Едмонтону дала згоду призначити міську землю на побудування пам'ятника у 50-річчя Великого голоду в Україні. Призначена площа лежить у центрі Едмонтону, перед ратушем, на розі проспекту 120 А та 100-ої вулиці.

Акцію за призначенням площі для пам'ятника перевів успішно Клюб Українських Професіоналістів і Підприємців, який працював за посередництвом міського відділу Комітету Українців Канади. Від самого початку вони мали повну підтримку мейора міста Едмонтону, на що вказує швидке і позитивне полагодження справи.

Клюб Українських Професіоналістів і Підприємців спонзорує також конкурс на проєкт пам'ятника і досі зголосилося зі своїми працями десять мистців. Речець надсилання праць на конкурс кінчається 15-го червня ц.р., коли жюрі під проводом інж. Богдана І. Шулякевича, президента КУПП, вибере проект. Бюджет пам'ятника устійнено у висоті 30,000 долярів, а сам пам'ятник має бути готовий для відкриття 15-го жовтня 1983 року.

На оселі СУМА відбудуться XII Українські Спортові Ігрища

Елленвілл, Н. Й. — Тут на Оселі СУМ-А відбудуться, як кожного року, традиційні вже Спортові Ігрища, які влаштовує Управа Української Спортової Централі ЗСА і Канади, делеґатура Схід, мають у програмі легкоатлетичні змагання, турнір копаного м'яча в 3-ох вікових групах і турнір відбиванки в групах: юначок, юнаків, а окремо в суботу 25-го за першенства УСЦАК-Схід жіночих і чоловічих дружин. Крім того передбачені плавацькі змагання.

Учасниками Ігрищ можуть бути усі українські спортові осередки, що є членами УСЦАК.

Зголошуватись можна до участи до дня 20-го червня ц.р. на адресу: Mr. O. Napora, 32 Kensington Ter. Maplewood, N.J. 07040.

Українська писанка знову на першому місці

Перт Амбой, Н. Дж. — Тут в неділю, 5-го червня, відбулося святкування з приводу 300-ліття заснування міста, кульмінаційною точкою якого була велика парада вулицями Перт Амбою.

Понад 7,000 людей брало участь в параді, репрезентуючи 250 різних організацій. Вони маршували, їхали і їх подивляло біля 55,000 глядачів. В параді взяв також участь губернатор стейту Ню Джерзі Томас Кейн.

Серед учасників паради були також репрезентанти української громади в Перт Амбой, а святковий повіз української католицької церкви Успення Богородиці, прибраний величезною українською писанкою здобув першу нагороду за красу і виконання серед парадних повозів. Український повіз провожали молоді українці у народних одягах, які танцювали народні танці. Глядачі нагородили щедрими оплесками соліста, Романа Шевчика, який виконував мільо присоди, якими захоплював публіку.

Місцева преса підкреслює, що українська писанка була виконана і розмальована ручно.

ПРИВІТАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНС

(Схвалені одноздушно на пропозицію Резолюційної комісії)

Головний Уряд Українського Народного Союзу, зібраний на своїх річних нарадах на Союзівці в тижні від 6-го червня 1983 року:

1. Повновно шле свій братерський привіт поневоленому комуно-московським імперіялістами українському народові, який продовжує свою героїчну боротьбу за свою національну самобутність та державну незалежність і навіть у найтрудніших обставинах цієї боротьби творить непроминаючі вартості в багатьох ділянках життя. Головний Уряд УНС закликає всіх своїх членів продовжувати і поважнювати свою активну участь в усіх акціях, скерованих на допомогу українським народові в його змаганнях.

2. Вітає уряди, Конгрес — Парлямент та народи своїх країн, З'єднаних Стейтів Америки і Канади, висловлює їм вдячність за всі їхні рішення і акції, скеровані на оборону людських і національних прав усіх народів світу, зокрема українського народу, та апелює до наших урядів продовжувати і посилювати ці акції.

3. Вітає в пошані Ієрархію наших Церков та проводи наших церковних об'єднань, вітає нашу світову громадську надбудову та наші крайові централі, вітає проводи і членів наших крайових і місцевих харитативних, наукових, молодечих, жіночих, економічних та всіх інших установ і закликає всіх своїх членів активно включатися в усі їхні акції ведені для добра нашої громади і нашого народу.

4. Головний Уряд зокрема вітає нашу найстаршу українську наукову установу — Наукове Товариство ім. Шевченка з нагоди його 110-річчя та закликає своїх членів активно включатися в усі акції для відповідного відзначення цього ювілею.

5. Головний Уряд УНС, йдучи за закликом Ієрархів наших Церков та проводів наших релігійних об'єднань і мавши на увазі жорстоке нищення безбожницьким окупантом релігії та Церков в Україні, закликає всіх своїх членів активно включитися в підготовку найгіднішого відзначення 1000-річчя хрищення України в 1988 році.

РЕЗОЛЮЦІЇ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНС У ГРОМАДСЬКИХ СПРАВАХ

(Схвалені одноздушно на пропозицію Резолюційної комісії)

У СПРАВІ ЄДНОСТИ В ГРОМАДІ

Єдність української спільноти це основна підстава буття і праці УНС на протязі близько 90 років. Обставини, що витворились по XIII Конгресі Українців Америки, внесли розлад в українську спільноту в ЗСА, що поширюється на цілу українську діяспору.

Тому ми, Головний Уряд УНС, схвалюємо дотеперішні заходи Головного Екзекутивного Комітету УНС та доручаємо йому вести їх дальше аж до успішного завершення і поновлення такої репрезентативної установи, яка відповідала б цілям і побажанням української спільноти в ЗСА.

У СПРАВІ ВІДМІЧУВАННЯ 50-РІЧЧЯ ГОЛОДОМОРСТВА УКРАЇНИ

Головний Уряд Українського Народного Союзу з признанням прийняв до відома всі дотеперішні заходи Головного Екзекутивного Комітету для відповідної і належної „Згадки самим і пригадки іншим" комуно-московського голодоморства України 50 років тому та мільйонів його українських жертв.

Головний Уряд УНС зокрема схвалює рішення Головного Екзекутивного Комітету спільно з Українським Науковим Інститутом Гарвардського Університету відповідно причинитися до публікації документальної історії того голодоморства авторства д-ра Роберта Конквеста, та активне заангажування Українського Народного Союзу в акціях Крайового Громадського Комітету для вшанування жертв Великого голоду в Україні в 1932-1933 роках.

Головний Уряд Українського Народного Союзу закликає всіх своїх членів активно піддержати кожну акцію для „Згадки самим і пригадки іншим" того голодоморства, зокрема закликає їх до масової участи у запляннованих і підготовлюваних Крайовим Громадським Комітетом демонстрації і меморіяльному концерті у Вашінгтоні в неділю, 2-го жовтня ц.р.

В. ПРОХОРОВ ЗАПЕРЕЧУЄ АМЕРИКАНСЬКІ ЗАКИДИ

Женева, Швайцарія. — Голова совєтських профспілок Василій Прохоров, виступаючи тут на пресовій конференції, намагався заперечити закиди ЗСА і західних держав, що уряд Совєтського Союзу вживає на будовах газопроводу із Сибіру до Західної Европи політичних в'язнів, які согтом гинуть від недоживлення і поганого клімату та браку санітарної опіки. Прохоров заявив, що ці обвинувачення, які в першу чергу висунула Міжнародна федерація вільних профспілок у Брюсселі, Бельгія, є нібито частиною антисовєтської пропаґандивної кампанії, „веденої Вашінгтоном проти Совєтського Союзу й інших соціялістичних країн".

В. Прохоров прочитав на пресовій конференції довгу офіційну заяву совєтського уряду, у якій всю вину за ці „неправдиві інформації" приписується Адміністрації президента Рональда Реґена і американській Центральній Розвідній Службі, яка, мовляв, „заціавлена, у підриванні економіки СССР". Потім помічники Прохорова показали зібраним кореспондентам 10-хвилинний фільм з будови газопроводу, на якому зафільмовано щасливих робітників в кінотеатрі, на спортових площах, у відпочинкових клюбах тощо. Голова совєтських профспілок при тому пояснював, що уряд СССР ангажує на роботи газопроводу найбільш кваліфікованих і добре підготованих робітників, які познайомлені з такого роду працями. На його думку політичні й інші в'язні не надаються до таких робіт, бо це перешкоджувало „кримінальний елемент, в основному неграмотні некваліфіковані і морально зіпсовані люди".

Деякі журналісти, зокрема західні, хотіли переконати Прохорова про існування невільничої праці на будовах газопроводу на підставі живих свідків і документації, яка надійшла на Захід з дисидентських джерел, але совєтські речники, закінчивши свою програму, намагалися якнайскорше закрити пресову конференцію і питання західних кореспондентів так і залишились без відповіді.

ЧИСЛО СОВЄТСЬКИХ ВІЙСЬК НА КУБІ ЗРОСТАЄ

Вашінгтон. — Американська розвідка інформує, що число совєтських військ на Кубі в останніх днях помітно збільшилося. Спершу було припущення, що приїзд нових совєтських військ це лише заміна тих груп, які перебували вже довший час на тому терені.

Виглядає, однак, що число совєтських сил, які висадилися тепер, двічі переважає тих, які досі перебували там, вишколюючи кубинських вояків.

Це викликує занепокоєння в Уряді Р. Реґена, хоча Пентагон досі не хоче коментувати цих вісток. Але присутність нових військ із СССР може лише збільшити напруження відносин в Центральній Америці, які вже і без того є дуже складні. Поруч із вістками про висадку нових совєтських військ, відомо, що СССР побільшив тепер доставу воєнного матеріялу на Кубу.

Совєтські бомбовики і розвідувальні літаки часто пролітають над східним побережжям ЗСА в дорозі на Кубу. Постійно на Кубі стоять у пристані совєтські кораблі, які привозять крім військ також зброю та інше військове приладдя. У пристані задержуються також підводні судна і малі кораблі, які дістають там потрібне їм для дальшої плавби пальне.

Достава совєтської зброї до Нікараґуа і тепер посилення совєтських військ на Кубі—це нові докази зміцнення совєтських впливів в Центральній Америці.

Існує загроза зудару поміж Нікараґуа і Гондурасом

Манаґуа, Нікараґуа. — Офіційні джерела Нікараґуа повідомляють, що воєнні дії між урядовими військами і проникаючими з Гондурасу повстанцями посилюються і стали надзвичайно завзятими в останніх двох тижнях. Офіційні особи Нікараґуа відкрито обвинувачують Гондурас у прямій допомозі повстанцям.

В результаті такого стану, лідери Нікараґуа говорять про можливість відкритого воєнного конфлікту між Нікараґуа і Гондурасом.

З огляду на віддаленість та труднодоступність районів боротьби та на обмеження властями Нікараґуа доступу кореспондентів до районів боїв, єдиним джерелом інформації є урядові нікараґуанські джерела.

Минулого тижня Нікараґуа офіційно висловила протест Гондурасові за нібито відкриту військову підтримку повстанців проти сандіністського уряду в Нікараґуа. Гондурас заявив, як і в минулому, що його війська не беруть жадної участи в нікараґуанському конфлікті, який відбувається в основному в прикордонних з Гондурасом районах.

Нікараґуа вперше визнала, що її реґулярні військові частини були вислані на боротьбу з повстанцями. Дотепер Нікараґуа заявляла, що боротьбу з антисандіністськими повстанцями ведуть відділи резервної міліції.

Міністер внутрішніх справ Нікараґуа Томас Борхе Мартінез сказав, що зростаюча участь військ Гондурасу в прикордонному конфлікті збільшила „небезпеку зудару з Гондурасом, чого ми не бажаємо". „Я сподіваюся, що до цього не дійде в найближчих днях, але, на нещастя, немає логічних причин думати, що до цього не дійде", — підкреслив Борхе.

Міністер закордонних справ Нікараґуа Міґель д'Еското Брокман заявив на громадських зборах в Манаґуа, що „це є ситуація, яка може перетворитися у війну, у збройний зудар між Гондурасом і Нікараґуа".

У світі

ЛІДЕР ЛЕЙБОРИСТСЬКОЇ партії Британії Майкл Фут після розгромної поразки у виборах 9-го червня заявив у неділю, 12-го червня, що має намір здати керівництво партією в жовтні на з'їзді партії. Декілька хвилин після цієї заяви Фута два визначні керівники лейбористської партії, 41-літній речник партії Ніл Кіннок, представник лівого крила в Валії, якого вважають протеже Фута, і 59-літній представник з Йоркширу Пітер Шор, повідомили про свою згоду стератися очолити партію. Шор є економічним речником партії і гарячим противником членства Британії в Европейському спільному ринку.

ЗАКРИВАЮЧИ 19-ТУ конференцію африканських країн на найвищому рівні, дотеперішній її голова, лідер Етіопії Менгісту Гайле Маріям заявив: „Ми доказали, що однією із традицій Африки є разом колективно радитися для знаходження полагодження спільних проблем". Дійсно, 19-та конференція голів африканських держав закінчилася в неділю, 12-го червня у столиці Етіопії Аддіс Абаба проголошенням єдности, але підірваної незгодою і провалом вибрати нового генерального секретаря.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ЛІКАР Філіп Оґваяр у першому своєму виступі після звільнення з афганської в'язниці заявив, що афганський рух опору „дійсно має всенародну підтримку" і що „більшість провінцій Афганістану знаходяться під контролею повстанців". Лікар Оґваяр, який працював серед повстанців у долині Льоґар в Афганістані разом з лікарями міжнародної медичної допомоги був захоплений в полон совєтськими військами в січні цього року. В березні його засудили його на вісім років ув'язнення за шпигунство. Два місяці після показового суду сталінського типу, коли Оґваяр признався до шпигунства та до всього того, в чому тільки обвинувачували його, афганські власті звільнили його. Тепер лікар розповідає, як вирвали від нього „признання". Він говорить: „Признання було єдиним способом для мене вийти на волю. Ставити опір було даремно. Від самого початку, як я був арештований, була небезпека довічного ув'язнення або і смертна кара, якщо я не був би „признався".

РАДА СПІВПРАЦІ країн Перської затоки, які затривожені довготривалою загрозою їх безпеці, а також майбутнім цього багатого нафтою району, вирішили утворити спільні „військові сили швидкого діяння". Міністер оборони Кувейту сказав, що вже в жовтні ці сили проведуть перші маневри.

ОПОЗИЦІЙНА КОНСЕРВАТИВНА партія Канади, яка вже 15 років намагається побороти правління прем'єр-міністра П'єра Трудо, вибрала своїм новим лідером монтреальського магната Браяна Малроні, хоч він ніколи не старався стати політичним керівником. Малроні, юрист з 20-літньою практикою як партійний організатор, зайняв місце лідера консервативної партії Канади минулої суботи після цілоденних нарад і закулісних переговорів. Дотеперішнім лідером партії був Джо Кларк.

РОЗПАЧЛИВЕ ЗВЕРНЕННЯ СТЕФАНІЇ ПЕТРАШ-СІЧКО НА ЗАХИСТ УВ'ЯЗНЕНИХ ДВОХ СИНІВ І ЧОЛОВІКА

Амстердам (УІС „Смолоскип"). — Сюди дістався шляхами самвидаву розпачливий лист-скарга Стефанії Петраш-Січко до Ю. Андропова. Зміст листа говорить сам за себе. Нижче подаємо повний текст цього листа-скарги.

„Президії Верховної Ради СРСР, Першому секретареві ЦК КПРС тов. Андропову Ю.В.
Копія Генеральному прокуророві
Від гр. Петраш Стефанії Василівни, яка живе в м. Долині, Івано-Франківської обл., вул. П. Мирного, 14.

СКАРГА

Я не знаю, кому властиво слати цю скаргу, щоб її дійсно розглянули, а не як завжди прислали штампову відповідь. Писати заставила мене крайня біда.

У моїй родині заарештовані, засуджені і відбувають покарання — трос. Чоловік — Січко Петро Васильович, 1926 р. нар., засуджений 1979 р. за ст. 187-І КК УРСР, строком на три роки суворого режиму з відбуванням покарання у ВТК Ворошиловградської обл., в м. Брянка, УЛ-314/11. Залишалося до закінчення терміну 40 днів, коли 26 травня 1982 р. його знову заарештували, і 19 липня того ж року засудили за зфабрикованим звинуваченням за тією ж статтею 187- І КК УРСР строком на три роки. Суворий режим замінили на суворіший. З дня арешту до дня суду його ніхто не допитував ні разу, а

(Закінчення на стор. 4)

В Америці

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН відбув довшу розмову з новим прем'єр-міністром австралійського уряду Робертом Говком. Австралія являється традиційним альянтом З'єднаних Стейтів Америки, але ідеологічно Р. Реґен і Р. Говк розходяться у принципових справах. Перший підтримує консервативний напрямок у політиці, другий навпаки, зараховує себе до ліберальних політиків і до часу вибору на прем'єра був головою найбільшої робітничої спілки. Основною спірною справою є питання допомоги для комуністичного В'єтнаму. ЗСА вважають, що демократичні держави повинні здержатись від торгівлі з В'єтнамом так довго, як він веде агресивну політику. Австралія, натомість, не зважаючи на таку настанову, торгує з Ганоєм на широку скалю.

СЕНАТОР АЛЕН КРЕНСТОН, демократ з Каліфорнії, після перемоги у пробних виборах серед демократів Висканзину, вважає себе одним з першої трійки демократичних кандидатів, до якої крім нього входять ще колишній віцепрезидент Волтер Мондейл і сенатор Джан Гленн з Огайо. Кренстон зустівся з кореспондентами і заявив, що боротьба між демократичними кандидатами обмежувативметься виключно до згаданої трійки. Він не вірить, що інші кандидати матимуть будь-які вигляди на перемогу.

ПОНАД 36 МІЛЬЙОНІВ пенсіонерів отримають разом з чеком соціяльного забезпечення пересторогу проти поганого і нереґулярного вживання пілюль й іншої медицини. Адміністрація харчів і ліків вважає, що принаймні половина пенсіонерів не вживають медикаментів згідно з приписом лікаря і тому вони повинні під час візити у лікаря, або купна медикаментів в аптеці запитатись ще раз про кількість і час вживання приписаних їм медикаментів. Крім того згадана Адміністрація вважає, що старші особи взагалі вживають більше як потрібно медикаментів, що, очевидно, шкодить їхньому здоров'ю.

ЗАЙМАЮЧИ СТАНОВИЩЕ до проблеми Центральної Америки, секретар Департаменту оборони Каспар Вайнберґер заявив, що Уряд З'єднаних Стейтів Америки не має, принаймні під теперішню пору, пляну висилки американських вояків до Ель Сальвадору чи будь-якої іншої латиноамериканської країни. Президент Рональд Реґен, на думку Вайнберґера, хоче полагодити в мирний спосіб напруження в Центральній Америці і дати змогу місцевим урядам самим обороняти себе перед ідеологічним і фізичним наступом марксистів, яким, як відомо, зброю й інший військовий виряд пересилає Москва і Куба. Обороняючи політику Р. Реґена в Центральній Америці, секретар оборони підкреслив, що в урядових колах навіть ніколи не згадувалось про висилку війська до Центральної Америки, крім кількасот спеціялістів-дорадників.

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР Джорд Шулц заявив журналістам в Пальо Альто, Каліфорнія, що З'єднані Стейти Америки не можуть прийняти пропозиції совєтського лідера Юрія Андропова про розззброєння, бо з останніх потягнень Совєтського Союзу, зокрема Варшавського Пакту, ясно видно, що він змагає до монополю, зокрема на відтинку ракетної зброї, до якої треба зараховувати не тільки великі міжконтинентальні нуклеарні, але також інші ракети середнього засягу типу СС-20 та інші. Розіщення гнізд із совєтськими багатоголівковими ракетами середнього засягу в Центральній Европі і на Далекому Сході збільшилося до такої міри, що вільні країни світу не можуть цього факту ані іґнорувати, ані перейти над цією справою до денного порядку. Реакція СССР на розміщення таких же американських ракет в европейських країнах НАТО говорить сама за себе: СССР хоче домінувати на цьому відтинку, — заявив Дж. Шулц.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ шкільництва і виховання Террелл Белл заявив, що коледжі і університети не можуть іґнорувати гуманітарних наук і ставити на перше місце виключно технологічні предмети тільки тому, що технологія ЗСА потребує кращих і більше кадрів вишколених техніків з огляду на пожвавлений розвиток компюторської промисловости. Белл погоджується, що американське високе шкільництво потребує допомоги, бо воно не справляється зі своїми завданнями і випускає низької кляси ґрадуантів, які в добі компюторів, ракет і міжпросторних кораблів, не досягнули навіть знання їхніх батьків з-перед 30-ти років. Очевидно, як і всюди існують вимки, які однак не здовілюють тих, які несуть безпосередню відповідальність за шкільництво і виховання.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ Джералд Форд, обороняючи політику Уряду президента Рональда Реґена, заявив, що З'єднані Стейти Америки не можуть залишити своїх друзів і цілковито вибратись з Центральної Америки, даючи тим самим вільну руку Москві і Ганні, які бажають в цих країнах цього району світу встановити прихильні до них комуністичні режими, подібні до режиму в Нікараґуа.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00.
UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Жертви комуністичної сатрапії

„Ню Йорк Таймс" приніс обширну вістку з Варшави, датовану 5-им червня ц. р., про смерть від знущань на поліції юнака Ґжеґожа Пшемика, якого поліція загорнула разом з кількома його товаришами, які забавлялись після отримання в середній школі свідоцтва зрілости. Чим провинився названий юнак і що сталося з арештованими його товаришами — не сказано, але можна здогадатися, що хлопці, дещо випивши, галасували й викрикували. Ґжеґожа Пшемика притримали на поліції тільки одну годину. Цього було аж надто досить, щоб скатувати його на смерть. Із поліційної станиці відвезли його до шпиталю, де піддали його 5-тигодинній операції, яка, однак, не могла направити внутрішніх пошкоджень, завданих брутальними побоями. На похороні хлопця було 20,000 осіб. Від того часу на могилі хлопця люди щоденно приносять квіти, після закінчення щоденної науки у школах школярі приходять на цвинтар і мовчки моляться біля могили вбитого товариша. У неділі і свята маси народу відвідують цю могилу. Ґжеґож Пшемик став наче символом брутальности режиму, що його очолює генерал Войцех Ярузельський. „Ню Йорк Таймс" зацитував вислів одного польського інтелектуала, що ось „польська держава перетворилася у джунґлю безправства".

Справа набрала такого розголосу, що уряд не міг її промовчати. Міністер внутрішніх справ генерал Чеслав Кіщак заявив, що уряд переводить у цій справі слідство, але від часу смертельного побиття того 19-літнього хлопця 12-го травня ц. р. минуло вже досить часу, щоб можна було перевірити, котрі-то поліційні опричники так знущалися над заарештованим, який, зрештою, нікого не вбив і не пограбував, а провинився, мабуть, легкодушним викрикуванням неприємних диктаторському режимові гасел. Зверхникам безпосередніх винуватців смерти того юнака дуже трудно поставити їх перед суд, як убивників, бо це був би суд не над кількома окремими поліціянтами, а над режимом, побудованим на насильстві. Це саме діється у Совєтському Союзі: не було випадку, щоби судили й засудили когось із садистів в апараті КҐБ за знущання над в'язнями. Тут пригадується убитий у Львові посіпаками режиму молодий композитор Володимир Івасюк, який ніби „покінчив самогубством". За промову на багатотисячному похороні Івасюка арештували 22-го травня 1979 року студента журналістики Василя Січка, виключили з університету і засудили на три роки в'язниці. Це пригадує „самогубство" замученої польською поліцією у Львові Ольги Басараб. Надія Світлична оповідала недавно в одній своїй доповіді, що Катрусю Зарицьку величають, як живий символ — жертву режиму.

Це цікавий феномен, що кожна авторитарна система, побудована на диктатурі, якій повинуються сліпі виконавці її наказів, створює атмосферу, в якій диктатори і „апаратчики" затрачують почуття межі — що вільно чинити і чого невільно. Почуття всесили і безкарности настільки запаморочує уми диктаторів і всього їхнього апарату, що вони не здають собі справи, що існують межі, що їх не вільно переступати. Робітничий рух у Польщі, який хотів визволитися з-під контролі компартії, обурив і налякав Москву, щоб таке саме не повторилося в інших підсовєтських країнах, бо воно підірвало б принцип партійної диктатури над цілим життям даних країн і їхніх народів. Тому знайшовся генерал Войцех Ярузельський, який проголосив воєнний стан, поставив поза законом робітничу організацію „Солідарність", виарештував її провідників, і перевів через слухняний йому сойм закон про нові робітничі спілки, підпорядковані комуністичним політрукам і завів у державі режим поліційного терору. У такій атмосфері зроджуються прислужники режиму, які у виконуванні своїх функцій перетягають струну і „перестаруються". Про Войцєха Ярузельського польські патріоти все ще не мають виразного уявлення: чи це Валенрод, себто патріот, який старається здобути собі повне довір'я Москви, щоб діяти на добро рідної йому Польщі, чи це таки стовідсотковий зрадник? Чи Войцєх Ярузельский є одним із тих, який виправдує теорію про „партократію", що партія стоїть вище нації?

Смерть цього 19-літнього юнака з рук поліційних опричників загострила атмосферу ненависти до режиму Ярузельського і його московських наказодавців. Недалекі відвідини у Польщі Папи Івана Павла II, колишнього польського кардинала Войтили, ледве, чи злагіднить цю напружену атмосферу. Кожна диктатура сама собі копає могилу. Демократичний устрій має багато-багато неґативних рис, але він тривкий, бо тривкою позицією держави є народ, на якому спирається система. Система терору копає могилу сама собі. І тому імперія завалиться — і московські і польські сатрапи зникнуть, бо вони діють проти законів природи.

Володимир Душник

МАЛОПЛІДНІ ДИСКУСІЇ

У своїй недавній публічній промові президент Реґен висунув ряд нових пропозицій в справі атомового роззброєння. Ця промова була зрозуміло синхронізована з відновленням переговорів поміж Америкою і Совєтським Союзом у справі обмеження атомової зброї, що саме в тому ж часі мало місце в Женеві.

Державний секретар Джордж Шулц, прибувши до Парижу на конференцію міністрів закордонних справ країн-членів НАТО, одверто заявив, що Америка „подвоює" зусилля з метою „проби та оцінки" совєтської політики в тому відношенні. Державний секретар сказав, що досі він не завважив будь-яких концесій чи змін з боку совєтського уряду.

Як виявляється, Совєтський Союз є дійсно застрашений плянованим введенням до Европи змодернізованих американських атомових ракет (типу Першінґ-2 та кружляючі ракети). Перші з 572-ох тих ракет мають примістити вже в грудні ц. р. у всіх майже країнах НАТО, за вийнятком Франції, хоча французький президент Франсуа Міттеран, разом з іншими представниками семи індустріяльних країн Заходу, що недавно відбули вершинну конференцію у Вілліямсбурґу, Вірджінія, підтримав це рішення Америки.

На цей виступ західніх союзників Америки, Москва зареаґувала як можна було сподіватися: впали погрози, що Совєтський Союз заінсталює свої атомові ракети в сателітніх країнах — Польща, Східня Німеччина, Чехо-Словаччина, Болгарія тощо. До речі, загальновідомо, що совєтські ракети є розміщені на території СССР, але ніхто не може запевнити, що тих ракет немає у сателітніх країнах.

Державний секретар Дж. Шулц також часто бачився із совєтським амбасадором Анатолієм Добриніном у Вашінґтоні, але про це нічого не подавано до преси. Дж. Шулц категорично заявив, що всякі розмови з представниками совєтської влади досі не принесли ніяких результатів.

Президент Реґен приняв „заклик" Андропова менш ентузіястично, як цього сподівалися в Москві, добре знаючи, що Кремль говорить одне, а робить щось зовсім інше.

Дж. Шулц, запитаний про його думку щодо заяви Андропова відносно „щирого" зговорення з Америкою та „повороту" до американсько-совєтських взаємин з часу Другої світової війни, заявив, що „ми можемо міряти настанову відповідно до субстанції даного питання, але, на жаль, я не можу вказати на щось конкретне у цьому відношенні" (совєтсько-американські переговори).

Президент Реґен, ідучи на зустріч західньо-европейським союзникам Америки, дещо змінив, злагіднюючи, свій плян щодо нових американських ракет, а саме в цьому, що Америка не зменшить числа ракет, а тільки зменшить число „боєголовок", якщо Совєтський Союз погодиться на зменшення їхніх атомових ракет далекого засягу.

Досі ніхто не знає чи ці формальні пропозиції передано американській делеґації, яка переговорює із представниками влади СССР у Женеві, чи це була лиш „пробна іскорка", щоб дізнатися, як на це зареаґує Москва.

Треба взяти під увагу, що навіть такі скромні пропозиції президента Реґена не можуть одноголосно прийняти члени Краєвої Ради Безпеки чи його кабінету. Наприклад секретар оборони Каспар Вайнберґер є проти будь-яких концесій совєтам, і в цьому питанні він має багато прихильників серед вищих ешелонів американських збройних сил.

Виглядає, що вся та мова в справі поладнання взаємин поміж Вашінґтоном і Москвою — це лише „неплідні дискусії у порожнечі".

А щоб впровадити зміни у пропозиціях американського Уряду — треба певних концесій з боку Москви, яка багато говорить з метою туманної пропаґанди і деморалізації невтральних країн, виминаючи займити в цій справі певне і тверде становище, чим тільки закріплює тезу, що кремлівські роззброєневі концепції не дорівнюють американським пропозиціям, що є таки основними концепціями в питанні зменшення атомового роззброєння.

Макар Дуда

Гастрольне літо...

У цю пору в совєтських театрах починається „гастрольне літо".

Як його чекають артисти! Які надії покладають на нього!

Осіннє-зимовий сезон — це невпинне напруження, фізичне й моральне. Це реґляментовані певним розкладом дні репетицій та вечори вистав. А при цьому постійна турбота про зведення кінців з кінцями в своєму бюджеті. В короткий час між ранковою роботою і вечірніми виставами біганина по крамницях, — дома на тебе чекають з розкритими ротами, а ти, хоч би й двічі заслужена артистка республіки, вистоюєш чергу з „суповим набором", фактично, не за м'ясом, а за кістками та жилами, з яких треба швидко зварити обід, бо вже пора повертатись до театру, — на скору руку ковтаєш ту зупу, поспішаєш до тролейбусу, щоб устигти втиснутися в нього, адже за якусь годину має початися вистава, де ти мусиш співати й танцювати...

На гастролях інший світ. Певна річ, будуть і репетиції і напруження на виставах. Але... гастрольне літо! В ньому театральні працівники відчують, хай ілюзорне, але приємне відчуття свободи. Та ще уявіть собі, — гастролі мають проходити поблизу теплого моря! Курорт!

За зиму театр набридає місцевому глядачеві. А працівникам театру в печінках сидять місцеві контролери та наглядачі з місцевого управління культури. Так хочеться зникнути з їхніх очей на волю гастрольного літа!

Ну, звичайно, не така вже й воля. Але на гастролях буває деяка „поблажка" у тамошнього начальства: як не як, а гості приїхали...

Гастрольне літо! Як його чекають! Які практичні надії на нього покладають!

Перед виїздом працівники театру виторговують для себе чимало вигідних матеріяльних умов. Насамперед, певний відсоток командировочних, так званих добових, на які можна скромно прохарчуватись, а основна заробітна платня для сім'ї збережеться. Самі зацікавлені у виконанні фінансового пляну, охоче погодяться давати по дві, а то і три вистави на день. Не легке навантаження, але будуть надурочні заробітки. Якщо зважити, що гастролі триватимуть два-три місяці, можете уявити, як раді майстри театрального мистецтва, малі й великі, вирватися із свого стаціонару на вільний простір гастролей.

У всіх піднесений настрій, з валізками сходяться до театру, обіймаються, цілуються, наче давно не бачились... Їдуть на залізничний двірець, сідають у спеціяльно замовлені вагони.

У вагонах по дев'ять купе. В кожному зарані зформована компанія. У двох купе — преферансисти; в одному (щоб непоказно) — випивохи; в двох— трьох — самі жінки, а по інших змінний склад, який в той чи інший момент пристає то до одних, то до других.

Веселий гомін у вагонах. Усі такі рідні! Навіть провідники вагонів і сам машиніст потягу найрідніші, бо везуть вони їх, майстрів мистецтва, не будь-куди, а в гастрольне літо!

Прощай, прощай! Хай усі нелади зникають, нічого клопітного з собою не хочеш брати.

Однак, пробачте. Єдине, що ти прихоплюєш у дорогу — це примірник республіканської газети „Культура і Життя" ч. 17 за 24-те квітня, в якій на чільному місці надрукована директивна стаття: „Гастрольне літо — 83".

Потяг рушає, на прощання махаєш рукою провожаючим, дякуєш за побажання щасливої і приємної подорожі...

Які можуть бути сумніви? Подорож тільки щаслива, тільки приємна!

Любовно розгладжуєш керівну газету „Культура і Життя", акуратно розстеляєш її на купейному столику, ставиш посередині першу півлітру, розкладаєш прихоплену з дому закуску і...

Починаєш уголос на весь вагон читати: „Нинішні гастролі відбуватимуться в знаменний період, коли інтенсивно втілюється в життя соціяльно-економічна програма, накреслена рішеннями... Матеріяльне благополуччя і духовна культура..."

О! Потяг уже робить першу зупинку... Виглядаєте у вікно, і перед очима розкривається не просто програма, а реальне матеріяльне благополуччя!...

Очі розбігаються, не знаєш до якої жіночки кинутись: одна ось показує у відерці свіжопросолені огірочки, друга стоїть з мискою ще гарячих вареників („Вам з чим, з сиром, картоплею чи гречаною кашею?"); а он у тієї помідори, - тількищо з грядки!; а ця тримає на тарілці смажені карасики — („От хрест святий, щойно хлопці наловили в ставку!"); цілий ряд глечиків з свіжим, пареним, кислим молоком холодненьким з погреба... Часу мало, поїзд стоїть усього п'ять хвилин, а тут ще, бачите он, біжить молодичка з своїми смачними речами, — треба б і в неї щонебудь узяти... Але поїзд уже дає сигнал, таке-сяке встигаєте вхопити і поспішаєте до вагона. З співчуттям і жалем дивитесь на молодичок та бабусь, які зажурено загортають непроданий товар... А так, бач, старались! Із заощаджених продуктів пекли, смажили, варили. А поїзд так мало стояв. Тепер неси, бабуню, додому, чекай завтрішнього...

А ти приносиш до свого купе чудові бабині огірочки, інші партнери додають свої покупки з приватновласницького базарчика: карасиків, сметанку... Боже ж мій! Коли ж ви їли їх, таку

(Закінчення на стор. 4)

Ірена Книш

ЗВАБИ ЕКРАНУ

I.

Навряд, чи передбачали французькі винахідники „рухомої фотографії", брати Люї-Жан й Оґюст Люм'єр світовий тріюмф для свого наукового досягнення. Із того часу від появи перших екранних миготінь уже понад вісім десятиліть кінематограф приваблює заєдно мистецтвом і комерцією. Фільмові зірки — ідоли мас – володіють ними більш упевнено від політичних лідерів, ораторів, учених, філософів, письменників. Особистості екрану ставляться на найвищий п'єдесталь. Свого часу блиснула Джіна Льоллльобріджіда й у тому сяйві подорожувала по Европі. Приймали її на лондонському королівському дворі (хоч Еві Перон відмовлено!) і в інших столицях на офіційних візитах як... сановницю, хоч преса писала, що для такого відзначування доля обдарувала її хібащо ефективно виповненим бюстом замість акторського таланту. Кіноактрисі Меліні Меркурі уряд Греції повірив теку міністерства культури. Джейн Фонда виступала з промовами на політичних мітинґах, антивоєнних маніфестаціях, а недавно взялася гостро картати Ялтинську конференцію в обороні Польщі й „прав людини". Кіноакторське минуле напевно не пошкодило — якщо не допомогло теперішньому президентові ЗСА.

Його уряд на пам'ятній телевізійній програмі в обороні польського народу попри відзиви шефів інших країн (Канади, Франції, Анґлії, Німеччини й б. ін.) залучив найяркіший „козир" — виступи кінозірок: співав Франк Сінатра, запалював свічки Шарльтон Гестон, деклямував Орсон Веллс, жартував Боб Говп, цитував Енґельса Генрі Фонда, заповідали й філософували Ґленда Джаксон і Макс фон Сидов, тужив за минулим Кірк Доґлас... І все те на голубому екрані суто політичної маніфестації.

Якщо б шукати зв'язку часів, то для контрасту, можна згадати, як Літописець нашої „Повісти временних літ" уже в XI сторіччі картав давніх українців, що надміру захоплювалися скоморохами, гуслями, русаліями. А втім видовиська — це правдивий, тривалий, успішний засіб впливу на маси.

Сьогодні події з екрану діють яскравіше, хвилюють глибше ніж справжні в житті, заслухані чи вичитані. („Краще раз побачити ніж сто раз почути"). Вістка про морди мільйонів безневинних людей не робить такого сильного ефекту як екран. Тим то для успіху в аґітації чи пропаґанді вживається так часто фільмова документалістика навіть бутафорійна за браком автентичної. Кінематограф став могутньою, впливовою силою нашої плянети.

У початковій історії „живої фотографії" є й імена українців. Тож у нашому кінофікованому світі годиться повернути їх із забуття чи незнання. Йосиф Тимченко, винахідник-самоук із Харківщини демонстрував в Одесі раніше від Люм'єрів свій „стрибковий" апарат у 1893 році. А. Федецький, уродженець Житомира, мистець-кінооператор, фотограф-пейзажист удосконалював знімки кінематографа. Харків'яни Олексій і Олена Олексієнки вславилися як перші імітатори мовного кіна. Професійні сценічні актори, подружжя Олексієнків, захоплювали кіноглядачів своїми виступами, постановками, сценаріями екранізованих творів для кіномовлення. Талант убогого сільського хлопчини з Придніпров'я (сьогодні Дніпропетровська область), Данька Сахненка, кіномеханіка-самоука звернув увагу великої французької фірми Пате. Як її кореспондент він став майстром кінодокументалістики, винахідливим і сміливим: наприклад, серед стихії здіймав повінь на Дніпрі або з кінокамерою мандрував по Катеринославі в час епідемії холери. Ще до війни Сахненко пробував власного кіновиробництва і став піонером українського кіномистецтва як сценарист і режисер („Запорозька Січ"). Справжнього артизму досяг він у співдружності з Миколою Садовським, коли вийшли екранізації „Мати-Наймичка" і „Наталка-Полтавка" з участю М. Заньковецької, Л. Ліницької, І. Маріяненка й інших. Це й були найвищі здобутки української кінематографії перед Першою світовою війною.

Час тзв. українізації позначився теж творчими успіхами української Х-ої музи. Дослідники українського кіна доказують, що в 20-их роках Україна вела перед у кіновиробництві Совєтського Союзу. Фільми Одеси, Києва, Харкова здобували признання й популярність за кордоном: в Америці, в Японії, Німеччині, Франції, Мадярщині, Чехо-Словаччині й інших. Приваблювали кіноглядачів „екзотика" й кольоритність ще менш від Росії незнаної їм України. Для прикладу, між іншим наводиться лист, що його А. Луначарський написав із-за кордону в 1928 році до ВУФКУ (Всеукраїнського Фотокіно Управління), кваплячи вислати „якомога скоріше" картини цього виробництва, бо „це стане в пригоді для хорошої всебічної реклями"...

Тоді кіно, яке прозвали синтетичним і найбільш масовим мистецтвом, принаджувало в Україні творців із різних ділянок культури: літератури, музики, малярства, скульптури, театру... На шляху спільних шукань взаємозв'язку між різними видами мистецтва і кінематографією зустрічаються: М. Бажан, М. Вериківський, Г. Епік, М. Ірчан, І. Кочерга, В. Кричевський, Л. Курбас, Яків Мамонтов, Л. Первомайський, Анатолій Петрицький, В. Сосюра, П. Тичина, Ю. Яновський, Г. Хоткевич, В. Чистякова й багато інших. Творчі досягнення виявили талановитих режисерів, а між ними (як справжній новатор здобув світове визнання) Олександер Довженко.

Розгром національної культури, що почався заготівлею й виведенням в оперному театрі тзв. Харківського процесу привів до упадку й українську кінематографію. Затратилися пам'ятки колишньої багатої в Україні кінематографії. Дослідники жаліються, що в каталогах раз-у-раз при назвах фільмів зустрічаються примітки: „не зберігся", „змісту не встановлено"... Так і загинув „Остап Бандура" з незрівняною М. Заньковецькою в ролі матері.

Після Другої світової війни немало напродуковано в Україні фільмів. Совєтські кінознавці їх вірно оцінюють. Вони підкреслюють, як мало значення надають національним особливостям української кінематографії, де національний характер майже не находить ніякого відбиття в фільмах:

(Продовження буде)

Микола Лівицький

ДЦ УНР В ЕКЗИЛІ МІЖ 1920 І 1940 РОКАМИ

VII

5. Підготова цивільних фахівців, які могли б спричинитися до наладнання державного життя у відновленій українській державі.

6. Організація кадрів, на яких міг би спиратися уряд УНР під час свого перебування на чужині.

7. Зв'язки з представниками українського населення під польською, румунською і чехословацькою займанщинами.

Кожній цій ділянці праці уряду УНР має бути присвячена відповідна увага в цій праці, хоч, як уже було зазначено, лише в дуже скороченому виді.

Військова ділянка і зв'язки з Україною

В кінці 1926 року було зорганізовано штаб військового міністра, яким був аж до своєї смерти в 1940 році генерал Володимир Сальський. Штаб складався з трьох відділів. І-ий організаційний відділ, займався реґістрацією, школенням і підготовою до майбутніх завдань українського вояцтва в намічених військових одиницях. Завданням ІІ-го відділу було утримування нелеґальних зв'язків з Україною і її населенням, до чого належала також справа організації таємних невеликих осередків, які мали б у відповідний час розпочати повстанську чи революційну акцію. Завданням ІІІ-го відділу (що не мав чисто військових завдань) було виготовлювання пропаґандивних матеріялів з метою пересилання їх на територію України.

Першим начальником штабу генерала В. Сальського був генерал генерального штабу В. Кущ, який по кількох місяцях відійшов і став редактором військового журналу „Табір". На його місце прийшов генерал П. Шандрук, який був на цьому становищі кілька років і відійшов, щоб стати т. зв. контрактовим старшиною польської армії, в часі чого він закінчив польську академію генерального штабу (т. зв. Вища Школа Військова). Останнім начальником штабу аж до вибуху німецько-польської війни був полковник Аркадій Валійський. Начальником екзекутиви штабу був аж до своєї смерти підполковник Олександер Виговський, колишній начальник військової канцелярії Головного Отамана С. Петлюри.

Начальником І-го відділу штабу був полковник Архип Кмета, який десь у 1937 році пішов на контрактового старшину до польської армії. В цьому відділі працювало кілька старшин, як, наприклад, підполковник О. Доценко, сотник В. Шевченко, сотник І. Зваричук (теж згодом став контрактовим старшиною) й інші.

Перший відділ мав зареєстрованих понад 4,000 старшин, колишніх вояків української Армії. Для цих старшин видавалися фахові журнали, як згадуваний уже „Табір", „За Державність") редаґував полковник Михайло Садовський) та фахові „курси" з різних ділянок фахового мистецтва. Штаб тримав з ними постійний зв'язок, також через союзи колишніх українських вояків, про що мова буде далі.

Очевидно реєстрація старшин, тримання з ними зв'язку і видавання для них різних фахових журналів чи курсів не вистачало, щоб мати відповідні кадри для плянованого відновлення українських збройних сил. Цим старшинам бракувало постійної служби в тій чи іншій армії. тому уряд дбав про те, щоб примістити українських старшин в арміях різних держав. Робилися старання у Франції, в Чехо-Словаччині, в Румунії, в Італії і в Польщі. Були вигляди на успіх в Італії, але вони не здійснилися. Лише в Польщі вдалося ввести до польської армії біля сотні українських старшин зі статусом т. зв. контрактових старшин. Вони несли цілком реґулярну службу в польській армії і кілька з них навіть скінчили польську академію генерального штабу. Маючи в своєму розпорядженні прізвища майже усіх цих контрактових старшин, подаю лише прізвища тих, що скінчили академію генерального штабу. Ось вони: П. Шандрук, А. Валійський, П. Самутін, В. Малець, М. Палієнко, П. Дяченко і В. Татарський. Майже всі вони вже не живуть. М. Палієнко згинув під Бродами в рядах І-ої Української Дивізії УНА.

(Продовження буде)

Успіхи нашої молоді

До плеяди молодих українських інтелектуалістів приєдналась молода д-р Ірена Гейзлер-Луміс. Вона народилася в 1947 році в Німеччині. Прибула до Америки разом з батьками—Марією й Сергієм Гейзлерами в 1949 році. Закінчила середню освіту (Higt School) в Рочестер, Н.И., де належала до молодечих організацій ОДУМ і Пласт.

Д-р Ірена Гейзлер-Луміс

В Рочестері вона вийшла заміж за Карла Луміса в православній вірі. Вінчання молодих довершив о. прот. М.Куданович.

В 1970 році Ірена закінчила Рочестерський Технологічний Інститут зі званням бакалявра точних наук в математиці. В 1975 році в університеті Алабама-Бірмінгем осягла ступінь магістра в математиці, де й працювала, як інструктор з математики і робила досліди в цій же галузі.

18-го грудня 1982 в стейтовому університеті Мемфіз захистила докторську дисертацію на тему „Isometric of Banach Spaces", отримавши науковий ступінь—доктора філософії.

Бажаємо молодому докторові успіхів в її дальшій науковій праці, а батькам Марії і Сергію радости разом з усією українською громадою в розсіянні.

Родина Гейзлерів належить до 285-го Відділу УНСоюзу в Рочестері, Н. Й.

Р. К.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — Редакція.

У поклоні великому синові України

Євген Сверстюк, один із українських патріотів, які караються по концтаборах совєтської „тюрми народів", перебуваючи ще на волі, писав: „Не можна безслідно поховати ту силу, що вулканила Україну століттями, сходила кров'ю, вкривалась могилами, а потім знову вставала і налітала вихром і зносила тимчасові палаци нових панів". Полковник Євген Коновалець належить до тих великих постатей України, „які вулканили Україну", докладали всіх зусиль та енерґії, щоб народ був здатний „зносити палаци нових панів".

І це відчули всі ті українці, що живуть розсіяні на чужині, і так численно прибули 22-го травня до Роттердаму на відзначення 45-их роковин трагічної смерти полковника Євгена Коновальця, який згинув з руки тих нових і при тому східних „нових панів", що завзялися здійснити діло „старих панів", тих що, як казав Шевченко, століттями „розпинали Україну". Яких 400 осіб прибули до Роттердаму з усіх кінців світу: з Франції, Німеччини, Англії, Бельгії з Канади, ЗСА, а то й з далекої Австралії. І це доказує, що песимізм, що його подекуди навівають різні імігрантські свари та чвари, не виправданий, бо і серед українців на чужині „вулканить сила українського патріотизму, уособленням якого навіки залишиться Євген Коновалець.

Роттердамські відзначення пам'яті полковника почалися жалобною Академією у залі дому, власником якого є людина на прізвище Енґельс. Він ще хлопцем був наочним свідком большевицького замаху на Євгена Коновальця, який відбувся поблизу його дому. На превеликий жаль, із різних, незалежних від українців причин не можна дотепер встановити пропам'ятної таблиці на цьому трагічному місті. Влаштування Академії, як і взагалі всіх жалобних святкувань, що того дня відбулися у Роттердамі, лежало в руках Комітету, що складався з представників ОУН і ОУНз. Треба сказати, що Комітет як слід вив'язався із своїх завдань. Академія, як і інші врочистості проходили в найкращому порядку.

Академію для вшанування пам'яті полк. Євгена Коновальця коротким вступним словом відкрив заступник голови Української громади в Голляндії І. Стахів. Опісля ред. В. Маруняк виголосив святкову промову, у якій підкреслив діяльність полковника Євгена Коновальця, скеровану в тому напрямі, щоб забезпечити незалежність української політики від різних політичних сил в Европі, насамперед від впливів нацистської Німеччини

Полковник вклав велику вагу на встановлювання політичних взаємин з різними країнами, а до плянів Гітлера на Сході Европи він ставився з великим недовір'ям, хоч і прагнув використати совєтсько-німецький конфлікт, що в той час назрівав, для української визвольної справи. Одночасно полковник велику увагу звертав на включення східноукраїнських земель в рамки ОУН, знаючи, що без активізації цілого українського народу немає можливости здійснити українські самостійницькі прагнення.

Особливо треба підкреслити участь в Академії двох хорів— відомого Візантійського хору, що складається з голлянців під диригуванням д-ра М. Антоновича та мішаного хору „Дніпро" з Олдгаму, Англія, під керівництвом А. Корольчука. Зокрема гарно прозвучало виконання добре згармонізованим хором „Дніпро" пісні „Контра спем сперо" композиції диригенту хору А.Корольчука. Візантійський хор, відомий загально як один із чи не найкращих чоловічих хорів, із притаманною йому прецизією виконав низку пісень, із яких треба відзначити рідко в нас виконувану композицію Недільського „Засяло сонце золоте", що відзначається оптимістичною бадьорістю.

На пропозицію Я. Маковецького присутні вшанували хвилиною мовчанки трагічні роковини штучного голоду в Україні в 1932-33 роках. В'язанку стрілецьких пісень виконав молодий бандурист з Мюнхену Юрій Дубицький, а Наталя Нataленко Маруняк з великою експресією продеклямувала Леоніда Мосендза „Баляду про побратима", зворушився присутніх.

Академія закінчилася відспіванням національного гимну. А з подіюму, прикрашеного квітами, ніби дивився на своїх шанувальників незабутній полковник. Адже серед присутніх було багато молоді, що продовжуватиме його патріотичні заповіти.

Після закінчення Академії її учасники автобусами в супроводі чемних поліцистів голляндського вуличного руху поїхали до церкви св. Домініка, де єпископ для українців-католиків у Франції Владика Михайло Гринчишин в асисті о. протопресвітера П. Дубицького, який під час врочистостей репрезентував Митрополита Мстислава, та о. Б. Хайневського з Мецу, відправив Архиєрейську Службу Божу і Панахиду і при тій нагоді виголосив проповідь, у якій відзначив великі заслуги полковника.

Під час Богослуження співав мішаний хор „Дніпро" та Візантійський хор. Це була неділя, не дивно, отже, що в Богослуженні взяли участь багато голляндців, щоб намилуватися прекрасним співом популярного серед них Візантійського хору. В цій просторій та акустичній церкві його спів звучав особливо могутньо. Прислухувалися Богослуженню приблизно дві тисячі осіб.

Химерна голляндська погода цього дня дописала. До учасників врочистостей усміхалося сонце. Після закінчення церковних відправ учасники знову ж таки автобусами, в асисті поліції подалися на обід ресторану Енгельса. По полудні, біля 4-ої години, учасники врочистостей автобусами поїхали на цвинтар, щоб взяти участь в Панахиді на гробі полковника. Побіч цвинтарної каплиці зформувався похід, що його очолювали численні вінки: рідні Є. Коновальця його несла молоденька донька подружжя Яцурів з Парижу, від ОУН, ОУНз Президії УНО і Братніх Організацій Канади, ГУ Української Стрілецької Громади в Канаді, Теренового керівництва ОУН в ЗСА, ЦУ ОДВУ в ЗСА, Філії УНОу Захід в Торонто, ГУ Українського Золотого Хреста, Центральної Управи ОУК в Канаді, Українського Визвольного Фонду, „Зарева" в ЗСА, МУН в ЗСА, ГУ УНЄ в Франції, Філії УНЄ в Мелені, ОУвВБ, відділу ОУвВБ в Олдгамі, Теренового проводу ОУН в Австралії, українського жіноцтва в Бельгії, та ряд інших вінків. За вінком ОУН йшов голова ПУН М.Плавюк, за вінком ОУНз секретар Політичної Ради ОУНз І. Чорній.

Після того йшли Владика М.Гринчишин, о. протопресвітер П.Дубицький, о. Б. Хайневський, представники ОУН і ОУНз, комбатанти разом зі своїми прапорами на чолі з комбатантом УС-Громади з Канади А.Славичем, представник Австралії М.Цимбалістий та ряд інших видатних громадян. А за ними крокували лави української громади.

Соборницьку панахиду на гробі сл. п. полк. Євгена Коновальця відправив Владика М. Гричишин у співслуженні о. протопресвітера П. Дубицького та о. Б. Хайневського. Співав хор „Дніпро" з Олдгаму. Побіч гробу стояла почесна стійка, складена з комбатантів із прапорами та пластунів в одностроях. Після Панахиди промови виголосили: о. Паладій Дубицький, голова ПУН М.Плавюк та секретар Політичної Ради ОУНз І. Чорній. Потім присутні проспівали „Ще не вмерла Україна".

Після закінчення жалобних врочистостей в Роттердамі голова ПУН М. Плавюк, о. Паладій Дубицький (як представник Митрополита Мстислава), представники УНО й Української Стрілецької Громади з Канади та дехто із Англії та Франції 23-го травня поїхали до Люксембургу, щоб там вшанувати пам'ять полковника Андрія Мельника. На його гробі о. Паладій Дубицький відправив Панахиду. На могилі полк. Андрія Мельника, що після трагічної смерти полковника Євгена Коновальця обняв пост голови ПУН, були складені вінки від Президії УНО і БО Канади та від ГУ Української Стрілецької Громади Канади.

З Люксембургу всі вони поїхали до Парижу, щоб скласти вінки на могилі Головного Отамана Симона Петлюри та 25-го травня взяти участь у Панахиди, яку на його гробі відправили Владика М.Гринчишин та о. протопресвітер П. Дубицький. З Парижу голова ПУН та канадські представники подалися до Лондону, щоб бути присутніми на Соборі УАПЦ, який в той час там проходив.

М. С.

Відбудуться інструкторські семінари та З'їзд ТУБ-у

В днях 27- 30 червня ц.р. в Клівленді, Огайо, відбудуться інстукторські курси для учителів-бандуристів, а відтак, від 1-го до 3-го липня—З'їзд Товариства Українських Бандуристів. ТУБ—це міжнародна організація. Ціль товариства—сприяти розвитку кобзарського мистецтва та координувати працю на цьому полі.

Товариство Українських Бандуристів було засноване в липні 1982 року з ініціятиви представника Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка Віктора Китастого під час з'їзду інструкторів-бандуристів в Дітройті. До Управи ТУБ-у на 1982-83 роки були вибрані: Леся Совєдчук (Торонто)—голова; Ліза Чорна та Наталка Павловська (Ню Йорк)—писарі; Людмила Шанта (Торонто), скарбник; Зірка Джус (Вінніпеґ)—мистецький координатор; Уляна Клюфас (Сиракюзи)—координатор ресурсів; Віктор Китастий—представник Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка.

Вже за перший рік існування праця організації успішно розвинулася в різних ділянках: в Ню Йорку видається обіжник; у Вінніпеґу збираються ноти, статті, підручники, записи та інші матеріяли до музичної бібліотеки. В Дітройті почали записувати сучасних старших бандуристів. Почалася підготовча праця відносно майбутнього виробництва бандур.

В липні ц.р. вийде перша платівка ансамблю молодих бандуристів-інструкторів з Канади та Америки.

На цьогорічному З'їзді ТУБ-у, крім вище згаданого, будуть дискусії на такі теми: ближчі контакти з бандуристами, ансамблями Південної Америки та Европи, Світовий з'їзд бандуристів, „Рік Бандури" і інше.

Зацікавлених інструкторськими семінарами, З'їздом чи членством в ТУБ-і просимо звертатися до таких осіб в Канаді та ЗСА: Lesia Savedchuk, 355 Jane St., Toronto, Ont., M6S 3Z3, tel. 767-5318;

або—Ihor Mahlay, 4403 Tamarack Dr., Parma, Ohio 44134; tel: 843- 8353.

Товариство Українських Бандуристів звертається до української громади за підтримкою, моральною і фінансовою, щоб бандуральне мистецтво росло і розвивалося, щоб чим більше бандуристів досягало професійного рівня і щоб бандура і далі стояла на рівні із іншими інструментами.

Управа Товариства Українських Бандуристів

Ґрадуантка Усінус коледжу

Донна Марія Луців, дочка Володимира і Марії Луцевих, що мешкають вНарріставні, Па., закінчила Урсінус коледж в Коледжвіллі, Па., де вона спеціялізувалася в ділянці хемії, та одержала ступінь бакалявра точних наук 15-го травня ц.р.

Вона була президентом Клюбу астрономії і Ради студентських жіночих організацій Каппа Делта Каппа і хемічного товариства ім. Бірвуду. Вона отримала різні

Донна Марія Луців

відзначення і була номінована в „Гуз із Гу" серед студентів американських університетів та коледжів. коледжів.

Донна Марія плянує навчання в школі ґрадуантів для органічних і фармацевтичних наук. Вона є членом 414-го Відділу УНСоюзу.

Вступайте в члени УНСоюзу!

ЗУСТРІЧ НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка. — Колишні учениці Академії св. Василія в Дженкінтавні, Па., які закінчили студії в 1953 році, плянують товариську зустріч. Задумано зустрінутися на Союзівці в днях 2-го, 3-го та 4-го липня ц.р.

Формальної програми не плянується. Метою зустрічі є побачитися з товаришками з шкільних літ, відновити знайомства та приємно провести час. Заохочується всіх колишніх учениць Академії прибути на цей кінець тижня на Союзівку.

ПЛАСТОВА ЗАБАВА НА СОЮЗІВЦІ

Кергонксон, Н. Й. (Б.Р.). — Місцева Пластова Станиця влаштовує в суботу, 25-го червня ц.р., на відпочинковій Оселі УНС — Союзівка весняну забаву, на яку запрошує громадянство. Приграватиме оркестра Аліка і Дорка. Початок о год. 8-ій вечора. Добірний буфет у заряді пластунок-сеніорок і членів Пластприяту. Вступ 10 дол. для старших, 5 дол. для молоді.

В ШОСТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Дорогого
МУЖА, БАТЬКА та ДІДУНЯ

бл. п.

ВАСИЛЯ КУЗЬМИ

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в п'ятницю, 17-го червня 1983 р., о год. 8:30 ранку в церкві Чесного Хреста в Асторії, Н. Й.

Про молитви за спокій душі Покійного просять:

дружина НАДІЯ з дітьми та внуками

ПОДЯКА

Вп. п. Антонові Феденишинові
ЗА ДАР ОБРАЗІВ

бл. п. ІРЕНИ ФЕДЕНИШИН

на ВИСТАВКУ І ПРОДАЖ, яка відбулася 25 квітня 1983 р.
Весь дохід (871.00 дол.) призначений на Фонд Української Католицької Школи св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.

В наміренні душі Покійної відправиться СЛУЖБА БОЖА 24-го червня 1983 р., о год. 9-ій рано в українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.
КРУЖОК МАТЕРЕЙ
при школі св. Івана Хрестителя

У ПОШАНІ ДО МЕЦЕНАТА Й СПІВРОБІТНИКА ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА (ФКУ)

Дня 5-го травня 1983 року помер

бл. п.

Емануїл Притула

довголітній прихильник Українського Гарварду, Меценат ФКУ, скромний, одначе послідовний, пильний та чесний громадський діяч.

У сороковий день Його смерти Отці Студити в Іхній римській обителі пом'януть ім'я Емануїла в Заупокійній Святій Літургії.

Всіх Членів ФКУ просимо і в своїх молитвах згадати бл. п. Е. Притулу, який співпрацюючи в рядах ФКУ, став незабутнім членом нашої великої Гарвардської сім'ї.

Теж просимо Господа, щоб утішив родину Покійного у Іхній скорботі та мав їх у Його святій опіці.

Вічна Пам'ять Емануїлові Притулі!

Головна Екзекутива ФКУ
Дирекція УНІГУ

Ділимося сумною вісткою, що 12-го червня 1983 року відійшов у Вічність наш Найдорожчий МУЖ І ТАТО на 76-му році життя

бл. п.

ІЛАРІОН ВАЦИК

народжений в Тернополі, Україна.

ПАНАХИДА у вівторок, 14-го червня 1983 року, о год. 7:45 веч. у похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН у середу, 15-го червня 1983 р., о год. 9-ій ранку з похоронного заведення до церкви св. Юра, а опісля на український католицький цвинтар св. Духа у Гемптонбурґу, Ню Йорк.

Залишив у смутку:
дружину — ЕВГЕНІЮ
сина — ЮРІЯ з дружиною КАРЛІНОЮ
дочку — МАРТУ
братів:
МАТВІЯ з Родиною
МИКОЛУ з Родиною
сестру — ОЛЕСЮ з Родиною (Канада)

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Вибрали Управу Округи СУА

Гартфорд, Конн. (А. Л.) — У неділю, 29-го травня ц.р. тут в Народному Домі відбулися Річні загальні збори Округи СУА Нової Англії.

Вибрано Управу в складі: голова — Анна Любинська, містоголова — Ольга Платош-Стеткевич, секретарка Тереса Глух, касирка — Людмила Хмелівська, організаційна референтка — Стефанія Пришляк, культурно-освітня референтка — Лідія Фіщалович; голова Контрольної комісії — Марія Гижа, члени: Віра Ціропалович і Анна Гомик.

Від Екзекутиви СУА присутня була містоголова д-р Теодозія Савицька.

Гастрольне...

(*Продовження зі стор. 2*)

свіженьку „харчову продукцію"?!

Дружньо вчотирьох випиваєте перші сто грамів і продовжуєте читати:

„В гастролях театрам треба неухильно керуватися постановами ЦК КПСС про роботу парторганізації Білоруського академічного театру..."

Як же інакше? Неухильно керуємось! повсякденно дбаємо, щоб „у гастрольному репертуарі було більше творів, у яких на основі ленінських принципів партійности й народности яскраво і достовірно... Наша сучасність... героїчне минуле... світле майбутнє... надихають нас..."

Ху-х! Дайте звести дух... І нумо, братці, ще по одній! Наливай, котрий ближче до пляшки... І хай нас надихають величні заклики. Вони ведуть і доведуть нас... Тільки будемо суворо триматися генеральних вказівок, які от тут на столику лежать, і запевняємо партію й уряд, що не допустимо тих неподобств, про які згадує культурна наша газета. Ми не повторимо помилок пропущених багатьома театрами торік, коли в „лідери" за кількістю показаних вистав замість творів з позитивними, партійно ідейними героями вийшли такі низькопробні, на нашу ганьбу такі популярні у невибагливого глядача твори, як „Вісім люблячих жінок", „Аморальна історія"... Та ми нізащо не гратимемо ці недостойні п'єсочки! Ми не підемо за прикладом харківського академічного російського драматичного театру, який на минулих гастролях у Києві на очах найвищого начальства майже виключно показував не партійно бойові п'єси, а якогось „Декамерона". Та ми готові горіти синім фінансовим вогнем, а не станемо потурати некультурному глядачеві, який таких охочих до всяких декамеронів та люблячих жінок!

Стривайте, стривайте... Що значить горіти? Хто вам дозволяв це, — та ще й синім вогнем? В газеті офіційно і суворо попереджається: „Обов'язок кожного театру провести гастролі з високими фінансовими показниками...

Як? Яким шляхом? Без півлітри не розбереш... Наливай котрий там...

Значить, не гнатися за „касою", а керуватися високими ідеями? І дати високі фінансові показники? Як це сполучити? Сама ж газета признається: ‚Траплялось і так, що високоідейні твори включалися в репертуар, але художня якість їх була така невисока, що глядач не ходив на ці вистави, що призводили до компромітації ідеї..."

Виходить, краще вже горіти, аніж компромітувати високу ідею? А тут ще газета підстьобує: „глядача треба запрошувати на серйозний діялог із проблем дійсности, вести цю розмову на високому рівні і не підстроюватись під смаки тих, хто не доріс до цього..."

Тяжка проблема, клопітна. Як у тій пісні: „Чи я мамо не доріс, чи я, мамо, переріс..."

А газета нічого собі. Усе на ній розмістилось: і рибка і яєчка, і чудові свіжопросолені огірочки... Наливайте, куме, по третій! І хай...

А потяг нестримно мчить. У гастрольне літо.

Розпачливе звернення...

(*Закінчення зі стор. 1*)

коли привели на суд, три свідки (мабуть з ув'язнених), яких чоловік ніколи перед тим не бачив, посвідчили, що Січко П.В. не раз говорив, що його сини засуджені невинно і що Січко П.В. був незадоволений адміністрацією колонії. До звинувачення приложили всі скарги, які Січко писав у наші радянські вищестоячі установи. 5 липня 1982 р. в день, коли чоловіка повинні були звільнити, у моїй квартирі був зроблений обшук за постановою ворошиловградського прокурора. У постанові зазначувалося, що потрібно знайти скарги, які чоловік писав і передавав мені під час побачень. Хочу відмітити, що коли мене пускали на побачення і назад (а це було рідко), то мене роздягали догола і прощупували весь одяг. Всі свої заяви чи скарги чоловік посилав почерез адміністрацію табору — це законом дозволено.

Після п'ятимісячного тюремного ув'язнення чоловіка етапували в м. Херсон-32, ЮЗ-17/90. Там його призначили в інвалідну бригаду, тому що у нього відновилася туберкульоза. Крім цього, оскільки в тюрмі його тримали у якійсь спецкамері, де цілий час вила і дула вентиляція, у нього почалася короста на нервовому ґрунті.

До Херсону у ВТК ЮЗ-17/90 він прибув 31 жовтня 1982 р., а 15 листопада 1982 р. я дістала з ним короткотривале побачення, і відтоді за чотири місяці мала лише два листи від нього.

Від чоловіка нема листів. Пишу на ім'я начальника табору — відповіді не одержую. Примушена була поїхати туди, щоб довідатися, чи живе чоловік. Але в штаб слід пройти через прохідну, а мене не пускали. Викликати будь-кого в прохідну з адміністрації дуже тяжко.

Я пробула там чотири дні, але начальника колонії чи заступника по режимі не докликалася. Начальник відділу Шулепов відповів мені телефоном, що чоловік перебуває у штрафному ізоляторі за невиконання норми виробітку, тому позбавлений всіх побачень, які йому належаться протягом року, а також вареної страви. Як могла хвора людина за 3,5 місяця стільки „заробити": і штрафний ізолятор, і позбавлення побачень і 'автоварки'. Інвалід не виконує норми, а скільки бригад в зоні сидять без діла, тобто нема чим їх заняти. Я письмово зверталася до херсонського прокурора, але дотепер відповіді не дістала.

Другий арештант у нашій родині — це мій найстарший син Січко Василь Петрович, 1956 р. нар., засуджений разом з батьком 1979 року за ст. 187-І КК УРСР строком на 3 роки посиленого режиму. Для відбуття покарання його відправили в м. Черкаси ВТК 82-325/62. Тут постаралися заздалегідь зфабрикувати йому другий строк — ще за півроку до закінчення першого строку. Неможливо описати той глум і знущання, яких син зазнавав перед своїм другим арештом і під час суду. Ані одна звичайна людина не зможе повірити цьому, і я, мати, боюся згадувати про пережите сином, щоби не розривати незагоєної рани.

Мій син Василь Січко ніколи не пив алькогольних напитків, не курив, не ‚чифірував' — цього не опрокидує і адміністрація табору, а судили його за ст. 229-6-2 КК УРСР („зберігання наркотичних речовин без цілі збуту"), строк йому дали 3 роки суворого режиму. Тепер він знаходиться в м. Вінниці И-13-301/86 (у Вінниці є концтабір на такій адресі: вул. Привокзальна, 30, уст. ИВ-301/86. Примітка 'Смолоскипу').

4 січня 1982 р. я, нічого не знаючи, повезла синові передачу. У ВТК 325/62 я попала на день суду. Мене на суд не впустили, не зважаючи навіть на клопотання черкаського обласного прокурора Бесіди, який при мені дзвонив в суд і говорив, що стаття у сина кримінальна, що суд повинен бути відкритий і родичів слід згідно з законом на суд пустити. Не лише не пустили на суд, але не дали побачення ані після суду, ані на другий день. Виявляється, що перед судом сина побили, сказавши, що бив якийсь зек (в'язень — ‚Смолоскип'). Побили так, що від синяків і опухлин не видно було очей — це дуже розважало суддів, і вони насміхалися над сином.

В останньому листі за січень 1983 року син Василь пише, що нібито за невиконання норми виробітку його позбавили одинокого в рік особистого побачення, що кожного дня подають на нього рапорти. Майстри з 'зеків' і старший майстер з вільнонайманих сказали синові, що такий наказ вони дістали від начальника режиму Олексієнка — писати на В. Січка рапорти так довго, поки його знову не посадять.

Як мені це розуміти? Так, що фабрикують справу на досмертний строк?

Третій арештант — мій молодший син Січко Володимир Петрович, 1960 р. народження. Виключений з Київського державного університету з механіко-математичного факультету за ‚гріхи' батька і брата, — як заявив на своє оправдання декан факультету Завала студентам. Заарештований Володимир 6 грудня 1980 р. і 9 січня 1981 року засуджений за ст. 72 КК УРСР на три роки загального режиму.

Не буду тут говорити про те, як ‚легко' даються мені побачення. Щоб дістати побачення або передати передачу, мені доводиться тричі їздити по 1000 км і повертатися з нічим додому, перед тим як дадуть. Це вже така система.

Від січня 1983 р. режим для Володимира Січка став жорстокіший; його без кінця і без всяких підстав викликають у штаб. Що не сталося б у зоні — все звалюють на нього. Якось у січні загін мав непорозуміння з загоновим, не пішов в їдальню на вечерю. Сина викликали в оперчастину, сказали — „ти дезорганізував відділ", тоді як син нічого в загоні не говорив. У лютому такий же епізод повторився; ніхто не пішов в їдальню вечеряти, а син пішов сам, подальше від гріха, хоч за те 'зеки' могли його побити. На другий день викликають сина в оперчастину і знову звинувачують в тому, що він намовив загін не іти вечеряти.

Володимирові у лютому належалася передача, але її не прийняли, дотепер я не знаю чому. Я повернулася додому і застала там телеграму з табору (ніким не підписану): „Посилка дозволена". А до сина прийшов хтось з адміністрації (мабуть загоновий) і говорить: тобі прийшла посилка 5кг чаю — пощо вона тобі?-Це безсумнівно шантаж. Крім мене, ніхто синові посилок не висилає, чаю син не п'є. Володимир сказав: ви ж знаєте, що я чаю не п'ю, не курю. Пощо таке говорите — листи ідуть через цензуру, і ви добре знаєте, що я ні в кого чаю не просив.

У сина — і лише у нього — роблять обшуки. Забрали адреси батька і брата під тим претекстом, що це будцім то не дозволено мати. Забрали привітальну поштівку, де я бажаю синові волі,— також не дозволено. Якщо так, то чому цензура передає синові поштівку? Придираються навіть до того, що у сина в тумбочці повний порядок. Це їм також про щось говорить.

Я знаю,до чого ведуть всі ці зачіпки. Син же і не підозріває, що за цим криється.

Володимир написав про все прокуророві і хотів передати заяву через начальника загону майора Гирю. Майор Гиря закипів і заявив: „Що ти мене лякаєш прокурором і законом, весь закон над тобою в моєму кулаці, що захочу, те й зроблю з тобою".—Син у заяві дописав і ту фразу. Якраз у той день в зону прийшов прокурор (я до нього листовно зверталася у справі сина). Син вручив йому заяву. Прокурор прочитав, відповів: „Звичайно, майор Гиря не повинен був тобі це говорити уголос" — і тільки. Начальство не підпадає покаранню.

Неправдиві оббріхування і зачіпки потрібні для того, щоб вдруге судити цього чистого і чесного хлопця, який не заслуговує на жодне покарання. Невже завдання виховно-трудової колонії полягає в тому, щоб різними хитрощами добиватися поновного строку для хорошої і чесної людини?

Звичайно, якщо захочуть судити — так і засудять. Завжди знайдуться два підлі 'зеки', які посвідчать будь-яку брехню, — а того досить, щоб невинній людині дали строк. Я уже знаю це на прикладі старшого сина і чоловіка. У Володимира зір погіршився на 50 відсотків.

Звертаюся до Вас як мати і дружина з надією, що Ви не знаєте про всі беззаконня, які чинить адміністрація таборів супроти моїх синів і чоловіка. Ви не смієте допустити більше фабрикації нових строків. Ви не смієте допустити до грубого порушення законів, і цим Ви мені допоможете.

А якщо Ви про все це знаєте і це робиться з Вашого дозволу — тоді мені доводиться тільки вибачитися.

10.III.1983

С.В. Петраш"

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 19-го ЧЕРВНЯ 1983 р.

Асторія, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Миколая — 5-ий Відд., о год. 4:30 по пол. в церковному приміщенні при 37-09 31-ша Авеню. Проситься чл. прибути і вирівняти вкладки та вислухати звітів управи. — В. Левенець, гол., М. Хоманчук, секр.

Пассейк, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-го Відд., о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 237 Hope Ave. Просимо взяти чисельну участь. Просимо всіх дорослих членів нашого Відд. приєднувати нових членів до УНСоюзу. — В. Марущак, рек. секр.

Кліфтон, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 64-ий Відд., о год. від 1-3-ої по пол. в залі церкви Св. Марії на Вашінгтон вул. у Кліфтоні. Проситься чл. на збори та відібрати дивідендові чеки. Хто хоче поштою, нехай пришле нам "Stamped envelope". -За Управу І. Бурний.

Рочестер, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Йосафата 217 Відд., о год. 2-ій по пол. в церковній залі св. Йосафата. На порядку: відкриття відчитання протоколу, звіти — фінансовий і хворих, дискусія та інші Союзові справи. Рівнож збирання чл. вкладок. Проситься чл. прибути. — Ст. Васьків, предс., Т. Кубарич, фін. секр., Ст. Мартинюк, касир, Ан. Гривняк і Катерина Марголич — чл. Управи.